

Tiha knjiga

Valjak, Andreja

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:461835>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-20**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET U ZAGREBU
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

ANDREJA VALJAK
TIHA KNJIGA

Završni rad

Zagreb, 2020.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET U ZAGREBU
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Andreja Valjak

TIHA KNJIGA

Završni rad

MENTOR: doc. dr. sc. Marijana Županić Benić pred.

Zagreb, 2020.

Hvala dragom Bogu na svemu!

Hvala mojoj obitelji koja me podržavala i pomagala mi tijekom cijelog školovanja. Veliko hvala mojim roditeljima Franji i Verici, sestrama Maji i Nikolini i mom dečku Karlu.

Hvala mojim kolegicama koje su mi uljepšavale dane na fakultetu, pogotovo Emi i Antoniji.

Zahvaljujem svim profesorima koji su me toliko toga naučili, a posebno zahvaljujem svojoj mentorici doc. dr. sc. Marijani Županić Benić na lijepoj suradnji i svim savjetima.

Sadržaj

Sadržaj	4
1. UVOD	1
2. SLIKOVNICA	2
2.1. Vrste slikovnice	2
2.1.1. Slikovnice po obliku	2
2.1.2. Slikovnice po strukturi izlaganja	4
2.1.3. Slikovnice prema sadržaju	4
2.1.4. Slikovnice s obzirom na likovnu tehniku	5
2.1.5. Slikovnice s obzirom na sudjelovanje recepcijena	6
2.2. Odabir slikovnice	6
2.3. Dijete i slikovnica	7
3. TIHA KNJIGA.....	8
3.1. Izrada tihe knjige	9
4. RAZVOJ DJETETA.....	11
4.1. Socio-emocionalni razvoj.....	11
4.2. Govorno-jezični razvoj	12
4.3. Spoznajni razvoj.....	13
4.4. Psihomotorički razvoj	14
5. PRAKTIČNI DIO.....	16
5.1. Materijali i skiciranje	16
5.2. Izrada stranica	18
5.3. Izrada predmeta na stranicama	18
5.4. Uvez	22
5.5. Konačni izgled tihe knjige	22
6. ZAKLJUČAK.....	27
LITERATURA.....	28

SAŽETAK

Slikovnica je prva knjiga s kojom se dijete susreće. Postoje mnoge vrste slikovnica, a mogu se podijeliti s obzirom na oblik, strukturu izlaganja, sadržaj, likovnu tehniku i sudjelovanje recepijenata. Koja slikovnica će se koristiti u radu s djetetom prvenstveno ovisi o dobi djeteta jer za svaku dob postoje primjerene slikovnice. Osim o dobi djeteta, valja promotriti interese djeteta kako bi mu knjiga bila privlačna. Također, neizostavno je razmisliti što se određenom slikovnicom kod djeteta želi postići te na koji dio razvoja se želi utjecati.

Aspekti razvoja na koje se kroz knjigu može djelovati su: socio-emocionalni razvoj, govorno-jezični razvoj, spoznajni razvoj te psiho-motorički razvoj. Na svaki od navedenih aspekata razvoja može se utjecati radom s djecom uz pomoć slikovnice kao sredstva za unaprijeđivanje razvoja. Uz slikovnicu dijete istražuje i otkriva listajući stranice, komunicirajući s okolinom, gledajući slike i otkrivajući nove spoznaje.

Osim slikovnica, sličnu namjenu ima i tiha knjiga. Kroz nju dijete napreduje u svim aspektima razvoja, a napravljena je kako bi mu koristila u istraživanju. Tiha knjiga izrađena je od mekih tekstilnih materijala i tkanina raznih tekstura, dezena i boja te između ostalog i filca, a sadrži mnoštvo zadataka koje na kreativan i zabavan način pružaju djetetu igru istovremeno pozitivno djelujući na razvoj. Namijenjena je za djecu rane dobi te sadržajem prilagođena individualnim potrebama i interesima djeteta za koje je napravljena.

Drugi dio rada je praktični u kojem je prikazana izrada tihe knjige. Uz fotografije same izrade objašnjen je i postupak izrade te naglašeni ključni aspekti razvoja koji se kod djeteta aktiviraju tijekom igranja na određenoj stranici tihe knjige.

Ključne riječi: tiha knjiga, slikovnica, dijete, razvoj

SUMMARY

A picture book is the first book a child encounters. There are many kinds of picture books and they can be divided according to shape, presentational structure, content, art technique and recipients' participation. The choice of the picture book depends primarily on the age of the child, there are age-appropriate picture books. Besides that, a child's interests should be considered so the picture book is interesting to it. Also, it is vital to think about what is to be achieved and which part of the child's development is to be influenced.

The aspects of development that can be affected are: socio-emotional development, social/linguistic development, cognitive and psychomotor development. Each of the aspects can be influenced by working with children with the help of picture book as a means of promoting development. With picture books a child explores and discovers by leafing through pages, communicating with the environment, looking at the pictures and discovering new knowledge.

Apart from picture books, a similar purpose can be found in silent books. Through a silent book the same aspects are developed. It is made for the child, so it serves the purpose of exploring. A silent book is made of soft textile materials and fabrics of different textures, colours and designs, one of which which is felt. A picture book contains plenty of tasks which in a creative and fun way provide play for children, while positively affecting its development. It is aimed at children in early childhood and it is content-wise adapted to individual needs and interests of the child it is made for.

The second part of the paper is practical, where the process of making a silent book is shown. Next to the photographs of the making itself, there is the process of the making explained. Also, the key aspects of development activated during the play in particular parts of the book are emphasized.

Key words: silent book, picture book, child, development

1. UVOD

Dijete se s knjigom može susresti već u vrlo ranom periodu svog života. U početku nude mu se većinom jednostavne slikovnice koje dijete rado promatra. Ono u početku ne shvaća sve sastavnice knjige, stoga se fokusira na ono što mu je poznato i zanimljivo. Promatrajući slike uočava oblike i boje, a tekst zanemaruje. Dok dijete još ne prepoznaje slova, odrasla osoba mu je ključni pomagač u promatranju slikovnice, prve knjige djeteta. Kao najjači utjecaj na pravilan razvoj čitanja pokazala se majčina obrazovanost i sustavno majčino posredno podučavanje u obliku razgovora, čitanja priča, odgovaranja na pitanja i pružanja što više prilika za raznovrsno i dobro objašnjeno iskustvo (Čudina-Obranović, 2014, str. 57). Modeliranjem i pomaganjem djetetu u istraživanju slikovnice, odrasle osobe pružaju djetetu upoznavanje slikovnice.

U prvim godinama svog života, djetetu je potrebna kvalitetna stimulacija da bi se pravilno razvijalo. Na mnoge načine može se potaknuti razvoj pojedinih aspekata dječjeg razvoja, a jedan od načina je i tiha knjiga. Ona uglavnom nije univerzalna, nego je napravljena individualno za dijete pa se mnogo pažnje tijekom izrade pridaje osobnim karakteristikama pojedinog djeteta. Tiha knjiga dakle uzima u obzir ono što dijete voli te uz pomoć toga oblikuje sadržaj kojim potiče razne dijelove razvoja.

U ovom ćemo se radu osvrnuti na slikovnicu i vrste slikovnice te se upoznati s tihom knjigom te njenim funkcijama i zadaćama. Povezat ćemo sadržaj knjiga namijenjenih djeci s njihovim djelovanjem na dječji socio-emocionalni, društveni, spoznajni i psiho-motorički razvoj. Za potrebe rada izrađena je tiha knjiga te je u radu opisan tijek same izrade uz koji su priložene i fotografije.

2. SLIKOVNICA

Branka Hlevnjak obašnjava slikovnicu kao zbir malenih slika koje nazivamo minijaturama, odnosno ilustracijama koje su, u različitoj mjeri, važne za uživanje i razumijevanje priče (Hlevnjak, 2000). U Republici Hrvatskoj slikovnica je uvrštena u dječju književnost, stoga sasvim sigurno možemo reći da su to knjige primjerene dječjoj dobi. Ono što je razlikuje od drugih vrsta tekstualnih djela je da „čitatelj postaje sudionik u stvaranju značenjskih slojeva slikovnice, jer čitanje postaje interaktivan proces, a ne strogo linearan kakav je u dugim žanrovima“ (Zalar, 2014, str. 29). Kroz slikovnicu se javlja dvosmjerna komunikacija u kojoj čitatelj aktivno sudjeluje što je svakako specifičnost ovog žanra. Ipak, slikovnice se međusobno razlikuju po količini teksta, radnji i tematici, likovima i drugome. Njihova različitost može se smatrati kao prednost kada se uviđaju drukčije potrebe svakog pojedinog djeteta.

2.1. Vrste slikovnice

Slikovnica se prema mnogim autorima može podijeliti na razne grane. Ne postoji više ili manje točna podjela slikovnica, no ona koju ćemo ovdje prikazati jest klasifikacija autora Majhut i Zalar (2008). U toj podjeli autori dijele slikovnicu s obzirom na: oblik, strukturu izlaganja, sadržaj, likovnu tehniku i sudjelovanje recepijenata.

2.1.1. Slikovnice po obliku

Kod podjele slikovnica po obliku autori navode postojanje: leporello, pop-up, nepoderivih, slikovnica igračaka i multimedijских slikovnica. Leporello slikovnica slična je tihoj knjizi po materijalu od kojeg je izrađena jer je napravljena od mekanog materijala. No, ono što je za leporello slikovnicu specifično jest da se otvaraju poput harmonike što djeci daje dodatan interes. Slično tome djeluju i pop-up slikovnice u kojima se prilikom okretanja stranice otvaraju trodimenzionalni oblici. Kod multimedijске slikovnice specifičnost je što se uz sve karakteristike obične slikovnice pojavljuje i zvuk.

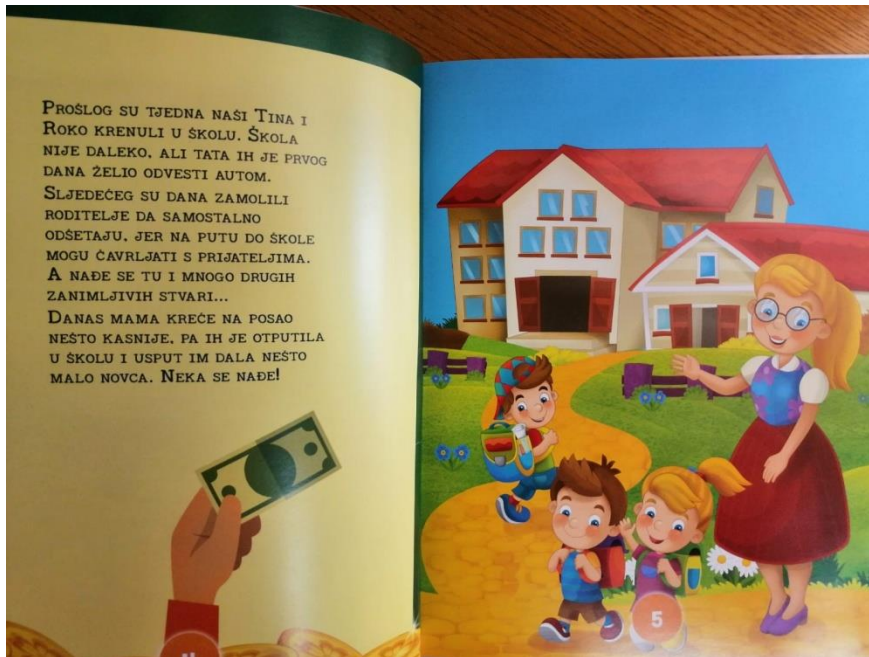
Slika 1. Pop-up slikovnica „Gdje žive vile i vilenjaci“

Slika 2. Nepoderiva slikovnica „Što je iza vrata, Miffy?“

2.1.2. Slikovnice po strukturi izlaganja

Prema Majhut i Zalar (2008) po strukturi izlaganja slikovnice se dijele na tematske i narativne. Kod tematskih slikovnica karakteristično je obrađivanje sadržaja bliskih djetetu, odnosno tema s kojima se svakodnevno susreću poput obitelji i zdravlja. U narativnim slikovnicama pripovjedač je u isto vrijeme i narator priče.

Slika 3. Tematska slikovnica s temom obitelji „Klinci pitaju-što je novac?“

2.1.3. Slikovnice prema sadržaju

Mnogo je mogućnosti kad su u pitanju podjele slikovnice prema sadržaju, stoga ih nije moguće sve navesti. Ipak, Majhut i Zalar (2008) kao najčešće navode: životinje, fantastične, svakodnevice, različite igre i abecedni sadržaj slikovnica.

Slika 4. Fantastična slikovnica „Fantastična bića“

2.1.4. Slikovnice s obzirom na likovnu tehniku

Autori Majhut i Zalar nude podjelu slikovnica s obzirom na likovnu tehniku na fotografske, lutkarske, slikovnice stvarnih dječjih crteža i crteža umjetnika, strip-slikovnice. Fotografske slikovnice sačinjene su od raznih fotografija uređenih u programima. Lutkarske slikovnice izrađuju se od lutaka napravljenih od zanimljivih materijala. Kod strip-slikovnica nalazimo kombinaciju stripa i slikovnice.

Slika 5. Strip-slikovnica "Čipko i djed Filip"

2.1.5. Slikovnice s obzirom na sudjelovanje recepjenata

Slikovnice se dijele obzirom na sudjelovanje konzumenta na: one kojima se dijete samostalno služi, one u kojima je potrebna asistencija odraslog te interaktivne slikovnice (Zalar i Majhut, 2008). Pripovjedač čini poveznicu između teksta i ilustracije u slikovnici, a osim toga nalazi se između djeteta i same slikovnice. Kod interaktivne slikovnice specifičnost je pojava zvuka. Na taj način, uz boju, oblike i slično, djeca lakše usvajaju nova znanja i stječu nova iskustva, ali i potvrđuju naučene spoznaje. Interaktivna slikovnica namijenjena je djeci predškolske dobi jer ona mogu aktivno pratiti priču i uočavati povezanost teksta i slike. Zbog toga slika mora biti vrlo dobro povezana s radnjom priče kako ne bi zbunjivala djecu.

2.2. Odabir slikovnice

Odabir slikovnice za dijete važan je posao svakog roditelja jer djeca skroz slikovnice uče, stvaraju i komuniciraju. Iz tog razloga odabir slikovnice ne bi trebao biti slučajan, već promišljeni proces koji rezultira knjigom koja će djetetu pružiti novu priliku za istraživanjem, a odrasloj osobi sigurnost u ispravnu odluku i doprinos djetetovu razvoju. „Prva je jasna poruka da su roditelji, a i predškolske ustanove, jako važni za budući razvoj djetetove vještine čitanja, a i ljubavi za knjigu“ (Čudina-Obranović, 2014, str. 64). Roditelji stoga mogu vlastitim primjerom prenijeti djeci želju za proučavanjem knjige i čitanjem jer ih djeca vrlo rado oponašaju u svakodnevnim radnjama. Osim što odrasle osobe mogu biti modeli koje će dijete oponašati, njihova je zadaća i primjerenim odabirom slikovnice djetetu dati priliku da upozna razne slikovnice i zavoli ih.

Slikovnicu za dijete valjalo bi birati prema interesu djeteta. Promišljajući o tome odabiremo knjigu koja govori o djetetovom najdražem liku, radnjama koje voli oponašati, predmetima koje svakodnevno koristi, odnosima koji su mu poznati i slično. Važno je da dijete ima bliskost sa slikovnicom te da se u njoj može pronaći kako bi se lakše uživjelo u radnju same knjige.

Osim interesa djeteta, bitno je razmišljati i o primjerenosti određene slikovnice za dob djeteta. Ono će izgubiti interes ukoliko mu slikovnica nije zanimljiva, odnosno ako nije prilagođena za dob u kojoj se trenutno nalazi. Prema Velički (2013) u prvoj godini djetetova života čitaju se priče koje su ritmične i kratke, a u njima je važna zvučna komponenta govora i pokreta. Takve priče su uspavanke, tapšalice ili malešnice. Tijekom druge i treće godine dijete rado ponavlja riječi koje su spomenute pa su primjerene ritmičke i rimovane priče, ali i igre

prstima. Na posljetku, kod djece od treće do pete godine uz prethodno navedene priče uvode se i priče sa čudesnim elementima. Djeca tada žele slušati o junacima i neobičnim načinima na koje postižu svoj cilj jer se „poistovjećuju s likovima, osobito glavnim junacima priča, s kojima često i suosjećaju“ (Budak, Cvijanović, 2015, str. 34). Nakon toga djeca prelaze u fazu kada mogu pratiti i kompliciranije priče i povezivati mnogo radnji. Vodeći računa o usklađenosti slikovnice s godinama u kojima se dijete nalazi i uviđajući njegov interes odabire se najprikladnija slikovnica za pojedino dijete.

2.3. Dijete i slikovnica

Dijete u ranoj dobi ne može samostalno pročitati priču, ali kroz sam dodir i listanje iste pronalazi niz zabavnih aktivnosti. Ono promatra ilustracije, samostalno smišlja priču, uočava razne oblike i boje, okreće stranice, opipava teksturu papira. „U djeci postoji interes, radoznalost, razvija se sposobnost zapažanja i postepeno se razvijaju jednostavni oblici promatranja, izražavanja, te se proširuje iskustvo i upotpunjuju predodžbe i pojmovi o svijetu koji ih okružuje“ (Grgurić, Jakubin, 1996, str. 34). Na taj način dijete kroz slikovnicu upoznaje svijet i suočava se sa izazovima.

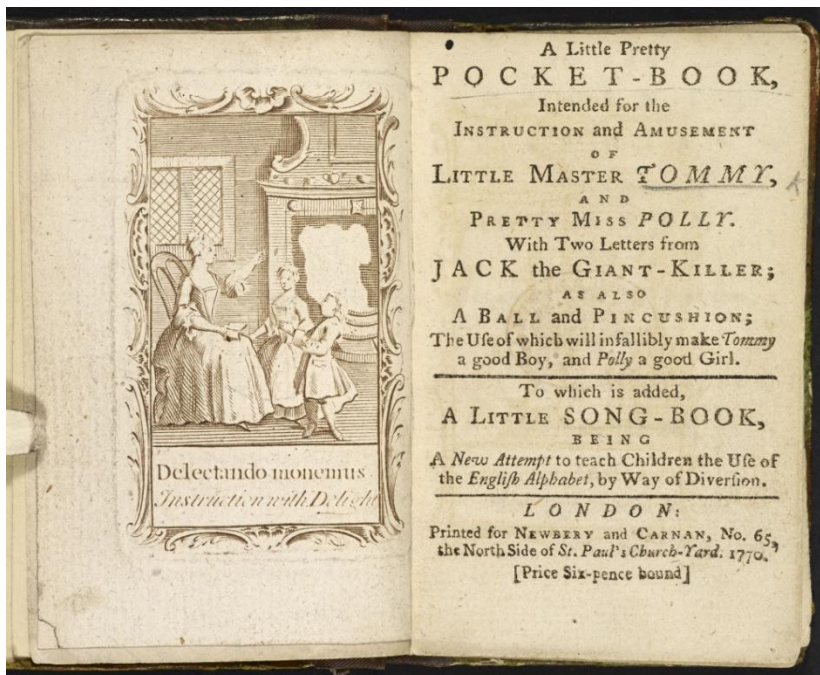
Osim igre koju dijete samostalno stvara proučavajući slikovnicu, razne aktivnosti i prilike za učenje stvaraju mu odrasle osobe čitajući mu slikovnice i približavajući mu ih. „Veliki broj istraživanja pokazuje da je čitanje djetetu od najranije dobi jednako važno za njegov razvoj kao i briga o njegovim osnovnim potrebama“ (Budak i Cvijanović, 2015, str. 35). Dakle, roditelji mogu čitati zajedno s djecom pričajući im radnju slikovnice i zajedničkim gledanjem iste. Čudina Obranović (2014) govori da će predškolsko dijete najčešće prihvatiti čitanje kao izvor vedroga, sigurnog, ugodnoga i toplog osjećaja povezanosti s roditeljem. Odrasla osoba služi mu kao potpora i sudionik u procesu čitanja. Kao i kod drugih akcija koje izvode, djeci je drago da pored sebe imaju osobu koja ih bodri i surađuje s njima. Svaka pohvala ili kritika stvara u djetetu niz emocija, potiče određeno ponašanje i daje mu povratnu informaciju o radnji. Kroz čitanje s djetetom otvara se mogućnost stvaranja ugodne atmosfere kroz koju dijete ostvaruje dobrobiti u raznim područjima razvoja.

3. TIHA KNJIGA

Na pitanje što je slikovnica Štefančić (2000) odgovara: „Jednostavno rečeno knjiga slika ili naziv koji se obično koristi za imenovanje knjige sa slikama namijenjene djeci (83).“ Ono što u ovoj definiciji nedostaje kako bi opisivala tihih knjigu je riječ „zadatak“. Naime, tiha knjiga je također namijenjena djeci te se sastoji od slika, ali i zadataka. Ta sastavnica tihih knjigu čini jedinstvenim alatom za stjecanje raznih vještina i razvoj djeteta. Iako djeca nisu svjesna da riješavaju problemske zadatke, već shvaćaju tihih knjigu kao zabavnu, ona itekako utječe na razne aspekte njihovog razvoja. Razni sadržaji s kojima se u njoj susreću pobuđuju interes te su izazov za dijete rane i predškolske dobi. M. Diamond i J. Hopson (2002) naglašavaju da se mogu stimulirati sva osjetila izlažući dijete svakih tjedan ili dva dana zanimljivim predmetima različitih boja, zvukova, oblika, površina i mirisa. Na taj način i tiha knjiga pobuđuje razna osjetila kod djece koja su im potrebna za snalaženje. „Osnovni, najprirodniji i najznačajniji aspekt aktivnosti djeteta predškolske dobi jest igra koja mora angažirati sve perceptivne organe djeteta, jer mala djeca moraju dirati, njušiti i kušati razne stvari kako bi upoznala svijet oko sebe“ (Grgurić, Jakubin, 1996, str. 34). Takav način igre pruža im upravo tiha knjiga jer je sačinjena od sastavnica koje su bezopasne za dijete, a k tomu vrlo privlačno i pažljivo napravljena za nj.

Tiha knjiga oblikom i načinom korištenja nalikuje slikovnici, no ono što izostaje je priča, odnosno radnja, koja se pojavljuje u svakoj slikovnici, no ne i u tihoj knjizi. Stoga se tiha knjiga svojim opisom približava igrački kojom se ostvaruju razni aspekti dječjeg razvoja. No cilj slikovnice djelomično obuhvaća i tihih knjigu, a to je razvoj početnog čitanja, govora i razumijevanja. Štefančić (2000) navodi knjigu *A Little Pretty-Pocket Book* koju sadržajno karakteriziraju na jednom mjestu objedinjeni – bajke/priče, igre, rime/stihovi i pjesme, a prodavale su se zajedno s igračkom – lopta za dječake, a jastučić za igle i pribadače za djevojčice, naglašavajući da je to bila promjena i specifičnost za dječju knjigu i njenu publiku. Time zaključujemo da igračke potiču dječje istraživanje knjiga te da su međusobno povezane. Igračku se može definirati kao svaki predmet koji djetetu služi za igru. Ona pobuđuje djetetove interese i njena je zadaća stimulacija djeteta već od prvih dana njegova života. Uz igračke dijete odrasta i provodi svoje dane istražujući njihovu funkciju i stvarajući nove aktivnosti. Tiha knjiga je spoj knjige i igračke, stoga zaključujemo da poprima specifične karakteristike jednog i drugog te ih tako objedinjuje. Ona je način da na zabavan i jedinstven način djetetu približimo ono što ga zanima te što želi istražiti. Tihom knjigom izbjegava se

izravno podučavanje i potiče kreativan način učenja koji razvija dječju maštu. To je izuzetno važno kako bi dijete ostalo otvoreno za razmišljanje, što naglašava i autorica Cecile B. Loupan (2006) kada govori: „Ako djetetov mozak nije bio uvježban intelektualnom aktivnošću tijekom prvih godina života, bit će mu vrlo teško dostići visoku razinu razumijevanja, osobitno uz nerijetko odbojne školske metode (32).“ Kroz edukativne igračke djetetu približavamo kreativne i zanimljive načine usvajanja novosti iz svijeta koji ga okružuje.

Slika 6. Naslovnica knjige "A Little Pretty-Pocet Book" (preuzeto: <https://www.bl.uk/collection-items/a-pretty-little-pocket-book> 27.2.2020.)

3.1. Izrada tihe knjige

„Kvaliteta dječje slikovnice treba biti maksimalna, i zato je njezina izvedba (izrada) odgovoran zadatak koji autori trebaju rješavati na razini iskrenog nadahnuća u radu“ (Rupčić, 2014, str. 95). Radeći tihu knjigu valja mnogo razmišljati i osmisliti ju kao jedinstveni poticaj koji će doprinijeti dobrobiti djeteta. Autorica Špehar (2002) govori da „osim kupovnih, djeci su veoma privlačne i slikovnice koje su odgajatelji izradili ili u čijoj su izradi sudjelovala i ona sama (2).“ Dakle, djeca doista vole izrađene knjige pa se takva činjenica uzima kao dodatna motivacija za izradu originalnih, a najčešće i personaliziranih tihih knjiga koje su nastale uz razmišljanje o dječjim individualnim potrebama i interesima.

Kod izrade tihe knjige važno je promišljati o materijalima koji su prikladni za dijete. Ona je izrađena od filca, savitljivog, toplog i mekanog materijala koji nema oštre rubove. Njime dijete lako može rukovati jer je lagan i jednostavan svojom teksturom. U dječjim rukama može se presavijati, bacati ili stavljati u usta, a da tijekom djetetova istraživanja ne dođe do ozljede ili promjene izgleda materijala. Tiha knjiga sašivena je na mašini za šivanje, a dijelovi su spojeni lijepljenjem pištoljem za vruće ljepilo. Filc dolazi u raznim bojama koje privlače dječju pažnju i bude u njima interes za predmetom koji je izrađen od njega. Woolfson (2006) ističe da će djecu kontrastne boje najviše privlačiti i pojačati im motivaciju za istraživanje igračaka. Upravo se zbog toga u tihim knjigama često nalaze predmeti jedne boje, a pozadina stranice u boji je kontrasnoj od one na predmetima.

Osim toga, predmeti i likovi koji se nalaze na stranicama tihe knjige različitih su dimenzija i oblika kako bi bila zanimljivija djeci. Dijete je u mogućnosti samostalno rukovati knjigom jer su sve sastavnice primjerene njegovoj dobi pa ih može držati u rukama i proučavati. Stranice su dovoljno debele da ih dijete s još nerazvijenom finom motorikom u potpunosti može spretno okretati.

Na kraju, osim tekstura, oblika i boja, kod izrade tihe knjige pazi se na aspekte dječjeg razvoja i interes djeteta. Stoga su u tihoj knjizi izrađeni veseli likovi i djetetu dostupne i poznate stvari poput ormara, balona, majice i slično. Dijete se može prepoznati u radnjama koje se ondje nalaze jer su mu bliske pa samim time bude interes za daljnim istraživanjem i korištenjem knjige. Također, dijete neće bit zainteresirano za proučavanje tihe knjige ukoliko su mu zadatci u njoj preteški ili pak prelagani pa je važno zadatke uskladiti s mogućnostima djeteta u određenoj fazi razvoja.

4. RAZVOJ DJETETA

Djeca se razvijaju velikom brzinom. Do sedme godine u njihovom mozgu razvije se većina sinapsi koje će u životu koristiti. U svijetu današnjice dječji je mozak nerijetko previše stimuliran tehnologijom koja je djeci lako dostupna. „Neki istraživači tvrde da prekomjerno gledanje televizije može previše podražiti djetetov mozak, što prouzročuje buduće poteškoće s koncentracijom“ (R. Woolfson, 2006, str. 60). Kako bi se dijete odmorilo od prekomjerne stimulacije i uronilo dublje u neku aktivnost, potrebno je kvalitetno osmisliti poticaj koji mu nudimo.

Osim osmišljavanja, tijekom korištenja poticaja od velike koristi je i prisustvo odrasle osobe i njena angažiranost jer prema Diamond i Hopson (2002) ljubav, ohrabrenje i stumilirajuća sredina te obilna količina komunikacije mogu pomoći djetetu da dobije najbolji početak. Cecile B. Loupan (2006) govori da se djecu može lakše potaknuti na istraživanje kada ih određena tema zainteresira, odnosno u ranijoj dobi, nego zainteresirati ih u dobi u kojoj se to od njih obično traži. Shvaćajući takvu činjenicu, već u vrlo ranoj dobi odrasle osobe pravilno i nadasve korisno stimuliraju svoju djecu kako bi se razvila do svog punog potencijala.

Svako dijete se razvija na sebi jedinstven način, no postoje određene karakteristike i faze razvoja koje prolazi gotovo svako dijete. Imajući ih na umu te iskorištavajući interes djeteta, moguće je zainteresirati dijete za aktivnost koja će doprinijeti njegovom napretku.

4.1. Socio-emocionalni razvoj

U većini slučajeva roditelji neposredno nakon rođenja maze svoje dijete, pričaju mu, dodiruju ga i promatraju. To je djetetovo prvo emocionalno iskustvo te ono na taj način upoznaje svoje roditelje i stvara niz emocionalnih veza. Već ubrzo nakon rođenja, dijete počinje prepoznavati emocije te ih nastavlja učiti, kontrolirati i shvaćati uz pomoć svoje okoline. Amigdala, čeonni dio mozga, kontrolira razvitak osjećaja poput samokontole, ljutnje, frustracije, straha i napetosti, a njen razvoj započinje od samog rođenja. (Woolfson, 2006)

Uz razumijevanje emocija, dijete shvaća i međuljudske odnose te usavršava socijalne kompetencije. „Socijalno učenje počiva na sposobnosti internalizacije ponašanja drugih ljudi oponašanjem“ (Largo, 2013, str. 19). Stoga možemo zaključiti kako će dijete oponašati model koji uzme knjigu te čita. Dijete neće biti u mogućnosti pročitati knjigu, no model će mu

pobuditi želju za listanjem, gledanjem slika i istraživanjem knjige i njenog sadržaja. „Djeci ne predstavljamo samo priču, već pričajući i koristeći govor tijela – mi predstavljamo sebe sama. Dakle, na kraju djeca nisu čula samo priču, već su upoznala i jednoga čovjeka“ (Velički, 2013, str. 38).

Uz zajedničko razmatranje knjige, dijete razvija privrženost i počinje vjerovati osobi koja ga potiče na istraživanje. Povećavaju se emocionalne veze i započinje komunikacija između djeteta i odrasle osobe. Osim u čitanju, dijete će odraslu osobu oponašati i u drugim svakodnevnim radnjama. „Rutine i sudjelovanje u društvu pomažu pri stvaranju veza među osobama, upliću dijete u socijalno platno njegove okoline i pomažu da stvori osnovu za smislene međuljudske odnose“ (Goddard Blythe, 2008, str. 157). Oblačenje, prezivanje, pranje zubi ili češljanje aktivnosti su koje dijete rado oponaša, a time ih uvježbava i radi sve pravilnije. Brigom o sebi ono stvara pozitivnu sliku o sebi i gradi ličnost te postaje svjesno samo sebe.

Slikovnica, kao prva dječja knjiga trebala bi sadržavati poticaje koji će omogućiti djetetu prepoznavanje i stvaranje raznih emocija te učenja nošenja s istima. „Knjiga za najmlađe ne ograničuje se samo na lijepe događaje i doživljaje, već se trudi obuhvatiti život u njegovoj punini“ (Zalar, 2008, str. 5). Kakve god bile, dijete se s emocijama stalno susreće, a zadatak odraslih uz pomoć knjiga je naučiti djecu kako da se s njima na pravilan i društveno prihvatljiv način nose. Također, slikovnice same po sebi potiču interakciju i učenje društvenih normi te prihvatljivih ponašanja.

4.2. *Govorno-jezični razvoj*

„Emotivna sigurnost može biti prvorazredni cilj za obogaćenje mališana, ali jezik je po važnosti odmah do nje“ (Diamond i Hopson, 2002, str. 125). Imajući to na umu, djetetu treba stvarati poticajno okruženje za razvoj pisanog i usmenog izražavanja. Okolina u kojoj će dijete poželjeti razvijati govorno jezične kompetencije je ona u kojoj će ih doživjeti.

Prema Woodu (1995) dječja je primajuća sposobnost, odnosno sposobnost slušanja i razumijevanja često naprednija od jezika to jest govora. Dakle, kada dijete nije još sposobno čitati, a čak niti izgovoriti riječ pravilno, njegovo je važno zanimanje slušanje. Woolfson (2006) ističe da je svaka riječ i fraza koju odrasla osoba izgovori poticajna za interes djeteta za govor i jezik. S time se slaže i Petrović-Sočo (1997) kada spominje da se dijete sa

slikovnicom kao vizualnim medijem susreće vrlo rano jer je ona korisna za uspostavljanje komunikacije između odgojitelja i djeteta pa tako može uvelike utjecati na razvoj samog govora. Tijekom čitanja djetetu bliskih sadržaja poput slikovnice, ono upija nove riječi koje će s vremenom moći i izgovoriti te pravilno koristiti.

„Razvijenost govora, rječnika i razumijevanja bit će dobra priprema za početak čitanja“ (Čudina-Obranović, 2014, str. 60). Dijete vrlo rano počinje razumijeti funkciju jezika jer povezuje da se time može komunicirati s drugom osobom. Nešto kasnije, oko druge godine života, dijete koristi jezik i govor da bi se sporazumijelo s okolinom. Knjige koje približimo djetetu, o kojima pričamo i čitamo mu, alat su za unaprijeđivanje i brži razvoj govora. Kroz slike dijete shvaća radnju, pokazuje likove i stvari, a odrasla osoba ih imenuje i tako daje djetetu do znanja da sve što vidi ima svoje ime. Osim slika, u slikovnicama se pojavljuju i uglavnom kratki tekstovi koji djetetu pretežno služe za misao „tu nešto i piše“. Iako nije u mogućnosti pročitati riječ, ono počinje shvaćati simbole slova s kojima se susreće. U ranoj dobi nije zainteresirano za proučavanje i razumijevanje određenog simbola, ali dovoljno je omogućiti susret djeteta sa slovom kako bi kasnije lakše i jednostavnije povežalo simbole u riječ koja nosi određeno značenje. Također, čitamo li ili recitiramo djeci razne pjesmice tijekom ranih godina života, to će im kasnije pomoći da lakše i brže savladaju sposobnost učenja čitanja (Woolfson, 2006).

4.3. Spoznajni razvoj

Spoznaja (kognitivni razvoj) odnosi se na mentalne procese pomoću kojih dijete pokušava razumijeti i sebi prilagoditi svijet koji ga okružuje (Starč i sur., 2004). Preduvjet koji dijete mora imati da bi ostvarilo napredak u spoznajnom razvoju je da se u svojoj okolini osjeća sigurno te da je okruženo poticajima koji će mu pružiti priliku za istraživanjem. Kada su preduvjeti zadovoljeni, dijete opažanjem i svrstavanjem dolazi do spoznaja.

Promatrajući dijete vidimo da ono voli ponavljanje radnji i kroz to se zabavlja te osjeća sigurnost. Iako je ponavljanje igri, priča i aktivnosti dobro za dijete, valja mu ponuditi i nove sadržaje koji će se nalaziti u zoni proksimalnog razvoja djeteta što znači da će biti postavljeni tako da dijete treba uložiti trud da riješi zadatak, no on ne smije biti pretežak. Na taj način produbljuje se djetetovo znanje i iskustvo, a mozak stvara mnoštvo sinapsi. „Promatrajući djetetov kapacitet za učenje, učenje ne možemo odvojiti od razvoja, niti razvoj od strukture i aktivnosti mozga“ (Goddard Blythe, 2008, str. 37). Kada djetetu čitamo poznatu priču ono

uživa, ali kada se pojavimo s novom slikovnicom u djetetu se probudi znatiželja i istraživački duh koji omogućava nove spoznaje. Razne knjige nude djeci pregršt sadržaja koji zahtijevaju aktivnost mozga, istraživanje i dolazak do zaključaka. Kada se dijete susretne s dotad nepoznatim predmetima ili likovima u knjizi, potrebna mu je pomoć odrasle osobe. Prema teoriji Vigotskog (1983) tek kada mu odrasla osoba novi doživljaj imenuje, objasni i proširi, dijete može doživljaj usporediti s prethodno doživljenim i razumijeti ga.

Radost djeteta kod ponavljanja radnji može se objasniti i činjenicom da dijete do osamnaestog mjeseca života metodom pokušaja i pogrešaka upoznaje svijet. Tada baca i lomi predmete da bi ispitalo njihovu kakvoću, a to je valjan razlog da u ruke djeteta dođe teško lomljiva knjiga napravljena od mekog materijala, odnosno tiha knjiga.

Pojedine dijelove tihe knjige ili slikovnice, dijete je u mogućnosti shvatiti tek s navršene dvije godine kada počinje koristiti riječi i brojeve. Tada je dijete sposobno mentalno riješiti neki problem jer razmišlja pomoću simbola, a ne putem akcija. Ipak, zbog centracije dijete nije u mogućnosti shvatiti više karakteristika jednog simbola, nego se može usredotočiti samo na jednu karakteristiku.

Samopercepcija djeteta razvija se od rođenja, no dijete samo sebe u ogledalu prepoznaje tek s godinu i šest mjeseci kada počinje razlikovati sebe od drugih i postaje svjesno samo sebe. Do tada se plaši svog odraza, gleda iza ogledala ili ga dodiruje i smiješi mu se, no u svakom slučaju istražuje zrcalo sve dok ne postane svjesno vlastitog odraza u njemu i prijeđe fazu egocentrizma.

4.4. Psihomotorički razvoj

Dijete se rađa s refleksima disanja, treptanja, sisanja, gutanja i traženja hrane, ali ostale psihomotoričke funkcije razvijaju se s vremenom uz pomoć odraslih osoba i poticajnog okruženja. Budući da motoričko područje sazrijeva prvo naspram ostalih područja razvoja, vrlo je važno stimulirati ga još u ranoj fazi djetinjstva. Goddard Blythe (2008) objašnjava da je djelovanje senzomotorike zatvoreni krug u kojem se usavršavanjem obrade osjetnih informacija poboljšavaju motoričke vještine i obrnuto. S toga se djeci nude sadržaji koji potiču rad osjetila kako bi se njime potaknuo razvoj motorike koja svojim napredovanjem ima posljedično djelovanje na senzornu obradu.

Opće je poznato da djeca uče i upijaju znanje istražujući, manipulirajući i opipavajući predmete iz okoline. Razni sadržaji od kojih stranice slikovnice mogu biti sačinjene, omogućuju djeci „ne samo vizualna, već i taktilna, olfaktivna i auditivna iskustva“ (Zalar, 2014, str. 30). Najosjetljiviji dio tijela, a time i najprikladniji za senzorno ispitivanje predmeta, jest jezik. Zbog toga djeca razne stvari stavljaju baš u usta i jezikom ispituju njihovu teksturu. Imajući to na umu, predmeti koji se nude djeci za istraživanje trebali bi biti bezopasni za dječje isprobavanje jezikom. Ponekad su slikovnice izrađene od vodootpornog materijala, a time se omogućava djetetovo stavljanje predmeta u usta. Prema autorici Vaskevich (2011) dijete u dobi od devet mjeseci postiže vrhunac taktilne istraživačke aktivnosti sa čime se slažu i mnogi drugi autori. Posebno u tom razdoblju, ali i u drugim razdobljima djetetova života materijali s kojima se dijete igra zahtjevaju prethodno promišljanje o njima. Tiha knjiga pruža djetetu mekan materijal koji mu daje sigurno istraživanje jer „dodirom će beba učiti o teksturi, nagibima i rubovima, težini i količini“ (Goddard Blythe, 2008, str. 170).

Poticanje grube motorike slikovnicom ili bilo kojom knjigom nije direktno. Moguće je da dijete bude privučeno oblikom, bojom ili teksturom knjige, stoga odluči puzati, okrenuti se na trbuh ili leđa ili pak hodati kako bi dohvatilo knjigu, no primarni cilj slikovnice nije potaknuti razvoj grube motorike kod djece.

S druge strane, dječje knjige mogu poticati finu motoriku. Već samo okretanje stranice važno je za razvoj fine motorike. Dijete se mora poslužiti palcem i kažiprstom kako bi listalo knjigu, no to je sposobno tek sa devet mjeseci svoga života. No, kada usavrši taj hvat, okretanje stranica će biti jednostavan posao za dijete. Naspram slikovnice, tiha knjiga pruža djetetu još pregršt mogućnosti za razvitak fine motorike. U njoj se nalaze sitni dijelovi koji se uz pomoć čička lijepe, stavljaju na gumbe ili pak polažu u džepove na stranici.

5. PRAKTIČNI DIO

5.1. Materijali i skiciranje

Kako bi tiha knjiga bila dobro osmišljena te time najviše koristila djetetu, izrađena je skica tijekom koje se mnogo promišljalo o zadacima koji kod djece potiču razmišljanje i razvoj. Skica je nacrtana drvenim bojama kako bi se lakše prepravila ukoliko tijekom procesa razmišljanja o djetetovoj dobrobiti nešto treba ispraviti. Pozadina je često kontrastne boje od onoga na njoj, kako bi dijete lakše razlikovalo pozadinu od ostalog.

Slika 7. Skica tihe knjige

Materijali od kojeg je tiha knjiga izrađena su uglavnom mekani i bezopasni za dijete. Naime, izrađena je od filca, mekanog materijala koji se dobiva pređenjem vune. Osim njega, za izradu je korištena: ukrasna traka, vuna, konac, gumbi, čičak, izolirana žica, plastične oči, zatvarač, vata i plastično ogledalo. Sitnije stvari šivane su ručno, a one veće šivane su na šivaču mašinu. Neke stvari poput ogledala i čičaka zalijepljene su vrućim ljepilom. Od ostalih alata tijekom izrade korištene su igle, krede, škare, ravnalo i pribadače.

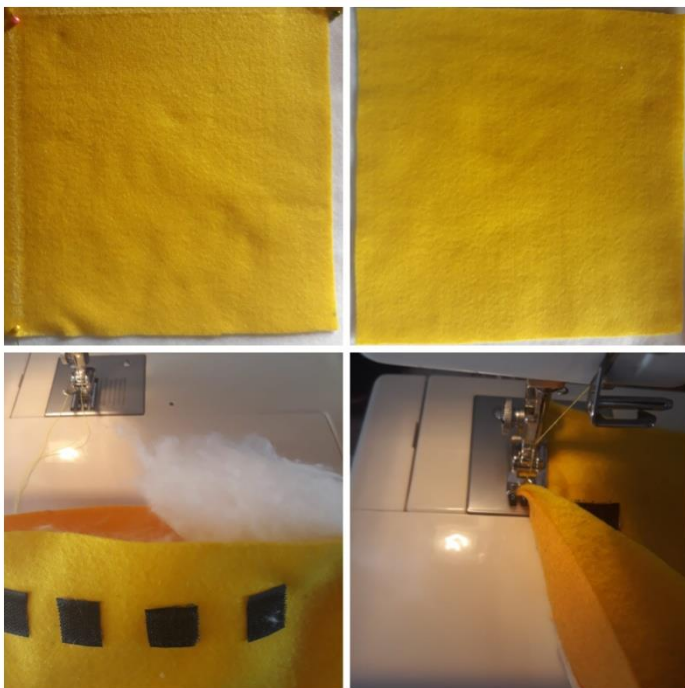

Slika 8. Materijali

5.2. Izrada stranica

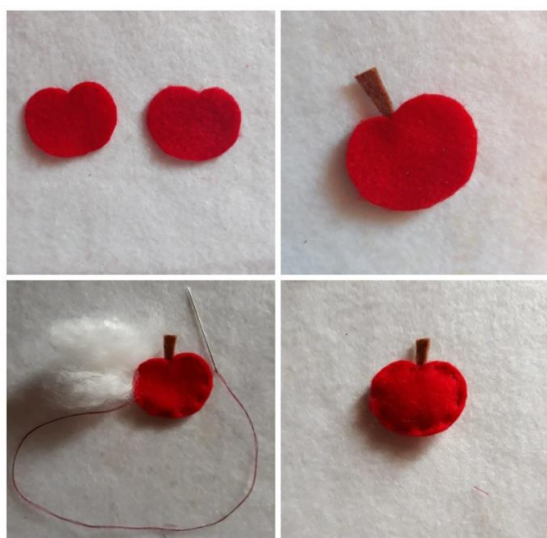
Stranice tihe knjige izrađene su od filca dimenzije 21x21 cm. Dimenzije su odabrane tako da sama knjiga ne bude prevelika djetetu za držanje, a da ono što se nalazi na stranicama bude njemu primjerenih veličina. Na taj način dijete će primijetiti predmete na stranici, a oni neće biti preveliki pa je djetetu omogućeno vježbanje fine motorike prstiju. Boja pozadine uglavnom je jarkih boja te je kontrastna s onime što se na stranici nalazi. Ravnalom je izmjereno 21 cm filca te označeno pribadačama i ocrtano kredom. Nakon toga filc je izrezan škarama te je stranica za stranicu spojena koncem na šivačoj mašini. Unutrašnjost je ispunjena vatom kako bi stranice bile mekanije i punije te tako pružale ugodnije iskustvo dodira.

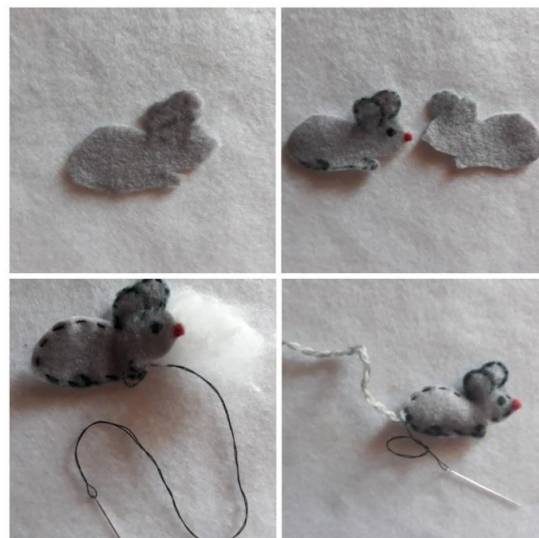
Slika 9. Izrada stranice

5.3. Izrada predmeta na stranicama

Iz mekanog materijala filca izrađena je većina predmeta koja se nalazi na stranicama. Nakon toga neki oblici poput životinja (slika 12) ručno su zašiveni koncem. Drugi, poput slagalice (slika 13) ili voća (slika 10), su nakon izrezivanja punjeni vatom kako bi poprimili trodimenzionalan oblik te su tek tada zašiveni. Pojedine stvari poput drveća (slika 14) direktno su šivane na stranicu, a ostale su uz pomoć čička zalijepljene na stranice.

Slika 10. Izrada voća

Slika 11. Izrada miša

Slika 12. Izrada životinja

Slika 13. Izrada slagalice

Slika 14. Izrada drveća

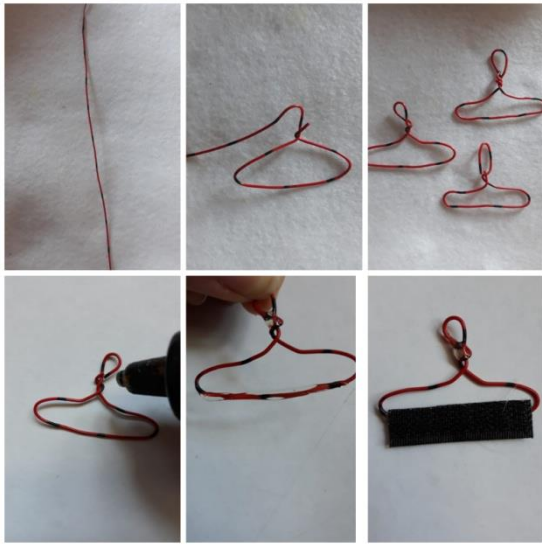
Slika 15. Izrada balona

Slika 16. Izrada odjeće

Slika 17. Izrada ormara

Slika 18. Izrada vješalica

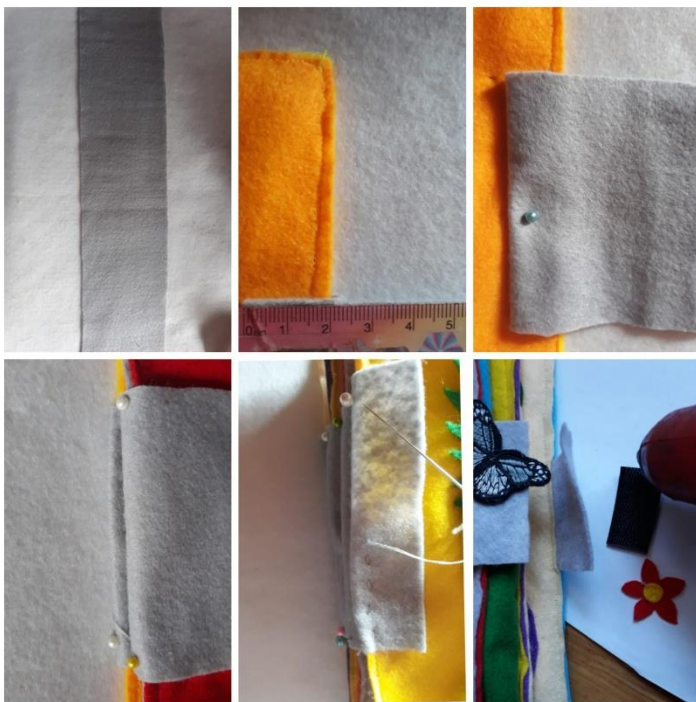

Slika 19. Izrada košara

5.4. Uvez

Uvez tihe knjige napravljen je na način da je od filca izrezana traka širine 8 cm. Traka je pribadačama učvršćivana na stranice na udaljenost 2 cm od ruba stranica. Nakon toga zašivena je na ta mjesta iglom i koncem. Kako bi sakrili uvez, traka je pokrivena komadom filca iste boje koji je zašiven na prvu i zadnju stranicu. Kako bi se tiha knjiga mogla zatvarati i otvarati, a dijete time dobilo još jedan izazov, zašivena su dva komada filca na koje je postavljen čičak. Kako bi dijete lakše zapamtilo koji komad ide preko kojeg te na taj način zatvorilo knjigu, na jednu stranu postavljen je leptir, a na drugu cvijet. Uz pomoć toga se djetetu može objasniti kako leptir želi sjesti na cvijet te će ono uspješno zatvoriti knjigu.

Slika 20. Izrada uveza

5.5. Konačni izgled tihe knjige

Na prvoj stranici tihe knjige koja je osmišljena prvenstveno za poticanje govorno-jezičnog razvoja nalaze se životinje te ime djeteta kojem je tiha knjiga namijenjena. Početna slova imena svake životinje povezana je sa slovima koja se nalaze u imenu djeteta (I-iguana, Z-zec, A-ara, K-krava). Na taj način svaka životinja dobiva određeno mjesto na stranici, a povezana je vunom s odgovarajućim balonom. Kroz takve igre dijete pamti nazive životinja i slova svog imena. Osim toga, ideja je potaknuti dijete da razvija svoj govor. Iz tog razloga životinje imaju utor za prst kako bi dijete moglo likove staviti na svoj prst i s njima komunicirati, a

samim time razvijati govor, obogaćivati rječnik, učiti jezične strukture i dr. Osim govorno-jezičnog razvoja, dijete na ovoj stranici razvija i motoriku prstiju te razvija spoznaju.

Slika 21. Stranica za govorno-jezični razvoj

Druga stranica tihe knjige namijenjena je socio-emocionalnom razvoju. Kroz ovu stranicu dijete usvaja osnove brige o sebi te se susreće s raznim osjećajima. Na lijevu stranicu postavljene su likove koji prikazuju dječaka i djevojčicu. Oni na licima imaju konac kao usta koji je pričvršćen samo na rubovima da bi dijete moglo na licima likova prikazati željenu emociju savijanjem konca na razne načine. Likovi imaju kosu od koje dijete može raditi frizure te na taj način razvijati osnove brige o sebi. Također, iz istog razloga dijete može presvlačiti likove. Odjeća se na jednostavan način skida i oblači pomoću čička. Ostatak odjeće nalazi se na desnoj stranici, točnije, u ormaru. Ormar je zatvoren ukrasnom vrpcom na kojoj dijete vježba vezanje. U unutrašnjosti ormara nalazi se odjeća na vješalicama načinjenima od žice. Kako bi opasnost od žice bila eliminirana, krajevi žice zalijepljeni su vrućim ljepilom da ne bi bili oštri. Osim toga, da dijete ne bi žicu stavilo u usta i eventualno progutalo, vješalice se mogu po ormaru pomicati, no ne mogu se iz njega izvaditi. Na ovoj stranici, osim socio-emocionalnog razvoja dijete vježba pincetni hvat te boje i oblike koji spadaju pod spoznajni razvoj.

Slika 22. Stranica za socio-emocionalni razvoj

Na iduće dvije stranice dijete je u mogućnosti psiho-motorički napredovati. Na lijevoj stranici nalazi se slagalica u četiri dijela. Na njoj je jednostavni prikaz kuće i okoliša. Slagalica je živih boja kako bi privukla djetetovu pažnju, a pozadina je jarko crvene boje da bi dječje oko jasno uočilo razliku između pozadine i slagalice. Ukoliko je dijete mlađe, slagalica mu može bit ponuđena sa samo dva zamjenjena dijela. Nakon toga, moguće je pomiješati sve dijelove, a kada dijete s lakoćom složi i tako pomiješanu slagalicu, moguće je svaki dio slagalice zarotirati te time djetetu otežati zadatak. Zbog toga su sva četiri oblika slagalice kvadratnog oblika. Na taj način slagalica prati napredak djeteta i prilagođava mu se te se dijete i dalje nalazi u zoni proksimalnog razvoja. Sama slagalica potiče razvoj vizualne percepcije koja dijete navodi da razumije što vidi te prepozna elemente kao što su boja, oblik, veličina i dr. Na desnoj stranici, nalazi se miš koji se provlači kroz sir. Na djeci zabavan način djetetu je omogućena vježba fine motorike jer je miša potrebno primiti prstima i provlačiti kroz rupe. Tri rupe su većih dimenzija, a tri manjih kako bi djetetu zadatak bio zanimljiviji i prilagođen razini na kojoj se nalazi. U oba zadatka dijete razvija koordinaciju oko-ruka jer aktivnosti zahtijevaju kretnje poput hvatanja, premještanja, posezanja i sl. Na ovim stanicama, osim psiho-motoričkog razvoja, razvija se i spoznajni razvoj, pogotovo ukoliko odrasla osoba djetetu asistira u igri te ga upućuje na razne boje i oblike.

Slika 23. Stranica za psiho-motorički razvoj

Sljedeće stranice služe za spoznajni razvoj. Dijete u svijetu oko sebe može spoznati boje, oblike, veličine i ostale stvari koje mu daju informacije o određenim stvarima u okolini. Na stranici su prikazana stabla s voćem i košare koje dijete lako može povezati s već viđenim predmetima u njegovom okruženju. Svaka vrsta voća je različite boje te voće treba pridružiti košari iste boje. Kroz tu igru razvija se svijest o raznim bojama te se boje prepoznaju i uparuju. Ista igra služi i učenju brojeva jer su na košarama napisani brojevi koji odgovaraju broju voća u toj košari. Boje služe radi olakšavanja spajanja, no kada dijete spoji voće s košarom, na njoj sigurno primijeti i broj. Iako je on tek apstraktni simbol, njegov oblik ostaje u djetetovu pamćenju te ga se kod kasnijeg intenzivnijeg učenja brojeva prisjeća i lakše usvaja. Na posljednjoj stranici tihe knjige zalijepljeno je ogledalo koje služi prepoznavanju samog sebe i podizanju spoznajne o sebi kao osobi. Ogledalo je plastično te samim time i savitljivo te pomalo izobličuje lice. Dijete u igri s ogledalom može dobiti razne smiješne i zabavne oblike vlastitog lica te se nasmijati i zabaviti. Na ovim stranicama, dijete osim spoznajnog razvoja razvija i finu motoriku prstiju.

Slika 24. Stranica za spoznajni razvoj

Slika 25. Stranica za spoznajni razvoj

6. ZAKLJUČAK

Knjiga s kojom se dijete prvo susretne u svom životu ima veliku ulogu u njegovom životu. Ona razvija djetetovu ljubav prema knjizi i stvara naviku za knjigom. Već samo držanje knjige djetetu rane dobi ostavlja trag i približava mu knjigu kao nešto normalno i svakodnevno, a u isto vrijeme uzbudljivo.

Kroz knjigu dijete stvara nova znanja i prolazi kroz razne avanture. Ono se uz knjigu opušta i igra jer ga ona potiče na istraživanje. Tijekom promatranja knjige kod djeteta se aktiviraju razni centri razvoja u njegovom mozgu, a dijete se na zabavan način potiče na njemu nadasve koristan rad.

Takav učinak ostvaruje se jedino uz kvalitetno i dobro osmišljenu knjigu napravljenu za dijete. Tiha knjiga kao didaktička igračka pruža pregršt rješenja kojima se kroz edukativan, ali i zanimljiv način djetetu postavljaju zadaci. Oni nisu preteški ni prelagani jer se prilagođavaju djetetu za kojeg je knjiga izrađena. Pozitivan trag svog djelovanja tiha knjiga ostavlja na socio-emocionalni, govorno-jezični, spoznajni i psiho-motorički dio razvoja. Svojom teksturom i sadržajima uz mnogo truda napravljena je upravo onako kako bi postigla sve ostvarive ciljeve postavljene prije djetetovog korištenja.

Osim same knjige koja svakako utječe na dijete, dodatan poticaj za korištenjem knjiga imaju i odrasle osobe u djetetovoj okolini. One svojim modelom prvotno djeluju na svijest o knjizi, ali i aktivnim uključivanjem u djetetovo istraživanje knjige donose dodatnu motivaciju za posezanjem za knjigom. Dijete od odraslih svakodnevno uči i upija ono što mu oni ponude na zabavan način. Zajedničko čitanje slikovnice ili otkrivanje rješenja postavljenih u zadacima tihe knjige snažno će povećati dječji interes za knjigu kojoj će se dijete i u budućnosti radovati.

Provedeno vrijeme djeteta u društvu odrasle osobe s tihom knjigom ili nasamo sa tihom knjigom ponudit će djetetu valjanu stimulaciju za njegov razvoj. Dijete će stvoriti naviku za knjigom, provesti vrijeme u igri, a pritom imati dobrobit kojeg nije ni svjesno.

LITERATURA

Knjige:

Barker, C. M. (2008) *Gdje žive vile i vilenjaci : otkrijte tajanstveni vilinski svijet*. Zagreb: Planetopija

Borić, N. (2019) *Klinci pitaju-što je novac?: Tina i Roko*. Zagreb: Selman

Brazelton, T.B. (2009). *Vaše dijete : važni događaji u osjećajnom, tjelesnom i društvenom razvoju od začeca do treće godine*. Zagreb: Mozaik knjiga

Bruna, D. (2002) *Što je iza vrata, Miffy?* Zagreb: Golden Marketing

Cave, S., Fertleman, C. (2014). *Pametno dijete : 100 ideja za igru koje će potaknuti razvoj vašeg djeteta*. Zagreb: Mozaik knjiga

Čudina-Obradović, M. (2014) *Psihologija čitanja od motivacije do razumijevanja: priručnik*. Zagreb : Golden marketing - Tehnička knjiga

Diamond, M., Hopson, J. (2006) *Čarobno drveće uma : kako razvijati inteligenciju, kreativnost i zdrave emocije vašeg djeteta od rođenja do adolescencije*. Lekenik: Ostvarenje

Dovniković, B. (2014) *Čipko i djed Filip: prvih dvadeset godina*. Zagreb: Vedis

Grgurić, N., Jakubin, M. (1996) *Vizualno-likovni odgoj i obrazovanje : metodički priručnik*. Zagreb: Educa

Largo, H. Remo (2013) *Sretno djetinjstvo : razvoj i odgoj u prve četiri godine života*. Zagreb: Mozaik knjiga

Loupan, Cecile B. (2006). *Vjerujte u svoje dijete : buđenje djetetovih punih potencijala*. Lekenik: Ostvarenje

Majhut B., Zalar, D. (2008). *Slikovnica. U Hrvatska književna enciklopedija*. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža

Nevbery, J. (1770) *A little pretty pocet book*. London

Petrović-Sočo, B. (1997). *Dijete, odgajatelj i slikovnica*. Zagreb: Alinea

Pipe, J. (2012). *Fantastična bića*. Zagreb: Profil multimedija

Starc, B. i sur. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi : priručnik za odgojitelje, roditelje i sve koji odgajaju djecu predškolske dobi*. Zagreb : Golden marketing - Tehnička knjiga

Štanger-Velički, V. (2013). *Pričanje priča - stvaranje priča : povratak izgubljenomu govoru*. Zagreb: Alfa

Vaskevich, E. (2011). *Velika knjiga razvojnih aktivnosti : od rođenja do 3 godine*. Zagreb: Planet Zoe

Vigotski, L. (1983). *Mišljenje i govor*. Beograd: Nolit

Zalar, D., Balić Šimrak, A., Rupčić, S. (2014). *Izlet u muzej na mala vrata: prema teoriji slikovnice*. Zagreb: Tisak

Zalar, D., Boštjenčić, M., Schlosser, V. (2008). *Slikovnica i dijete: Kriička i metodička bilježnica 1*. Zagreb: Golden marketing - Tehnička knjiga

Wood, D. (1995) *Kako djeca misle i uče : društveni konteksti spoznajnog razvitka*. Zagreb: Educa

Woolfson, R. (2006) *O čemu moje dijete razmišlja? : razumijevanje beba i mališana od rođenja do treće godine života*. Zagreb: Naklada Ljevak

Članak u konferencijskom zborniku:

Štefančić (2002). *U Kakva je knjiga slikovnica: zbornik*. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba

Radovi u časopisu:

Budak, V., Cvijanović, T. (2015). Tematske priče i slikovnice za djecu u treningu socijalnih vještina. *Dijete, vrtić, obitelj* 77/78 (34-36)

Špehar, S. (2002). Slikovnice i kako ih izraditi. *Dijete, vrtić, obitelj* 27 (2-4)

Sluke:

<https://www.bl.uk/collection-items/a-pretty-little-pocket-book> (27.2.2020.)

POPIS SLIKA

Slika 1. Pop-up slikovnica „Gdje žive vile i vilenjaci“	3
Slika 2. Nepoderiva slikovnica „Što je iza vrata, Miffy?“	3
Slika 3. Tematska slikovnica s temom obitelji „Klinci pitaju-što je novac?“	4
Slika 4. Fantastična slikovnica „Fantastična bića“	5
Slika 5. Strip-slikovnica „Čipko i djed Filip“	5
Slika 6. Naslovnica knjige "A Little Pretty-Pocet Book"	9
Slika 7. Skica tihe knjige	16
Slika 8. Materijali	17
Slika 9. Izrada stranice	18
Slika 10. Izrada voća	19
Slika 11. Izrada miša.....	19
Slika 12. Izrada životinja.....	19
Slika 13. Izrada slagalice.....	19
Slika 14. Izrada drveća.....	20
Slika 15. Izrada balona.....	20
Slika 16. Izrada odjeće.....	20
Slika 17. Izrada ormara.....	20
Slika 18. Izrada vješalica.....	21
Slika 19. Izrada košara.....	21
Slika 20. Izrada uveza.....	22
Slika 21. Stranica za govorno-jezični razvoj.....	23
Slika 22. Stranica za socio-emocionalni razvoj.....	24
Slika 23. Stranica za psiho-motorički razvoj.....	25
Slika 24. Stranica za spoznajni razvoj.....	26
Slika 25. Stranica za spoznajni razvoj.....	26

IZJAVA O IZVORNOSTI ZAVRŠNOG RADA

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

Andreja Valjak